

УДК 81'374.2

Вокальчук Г. М.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПЕРШИХ УКРАЇНСЬКИХ СЛОВНИКІВ АВТОРСЬКОЇ НЕОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ

У статті аналізуються особливості лексикографічної інтерпретації індивідуальних лексичних новотворів П. Тичини й М. Рильського, представлених у перших українських спеціальних словниках авторських неолексем.

It was done the comparative analysis of the first special dictionaries of author's neolexical units of P. Tychna and M. Rylsryj (that was compiled by G. M. Kolesnyk) in Ukrainian lexicography in this article. It was described special features of lexicographical interpretation of occasional vocabulary and the role of these dictionaries in future development of Ukrainian individual author's neography.

Утвердження письменницької (авторської) лексикографії як об'єктивного методу вивчення мовної особистості знаходить вираження у публікації нових словників, організації оригінальних словникових проєктів, оформленні авторських методик лексикографування мови творчої особистості. Однак до цього часу з погляду якнайповнішої лексикографічної репрезентації української лексики все ще відчувається нестача словників ідіостилю провідних письменників – словників як загальних, так і диференційних, зокрема – словників авторських лексичних новотворів.

Авторські лексичні номінації стають об'єктом системних лексикографічних досліджень в україністиці, починаючи з 70-х років минулого століття. Наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. виокремлюється самостійний напрямок лексикографії – неографічний, у межах якого згодом зароджується й розвивається індивідуально-авторська неографія як галузь словникарства, головним об'єктом лексикографічного опису в якій стають авторські лексичні ново-

твори (АЛН). Словникова фіксація АЛН (особливо з урахуванням хронологічного аспекту) дає мовознавчій науці цінний матеріал для розв'язання ряду важливих теоретичних питань, зокрема – часу входження до словникового фонду мови тих чи інших лексичних одиниць; з'ясування екстра- й інтралінгвальних причин такого входження; визначення періоду появи певної словотвірної моделі (типу) чи активізації певного словотвірного форманта в продукуванні номінативних одиниць певної тематичної (лексико-семантичної) групи; ролі конкретної мовної особистості у збагаченні словникового складу мови тощо.

Першими в україністиці спеціальними словниками авторських лексичних номінацій стали укладені Г. М. Колесником словники неологізмів П. Тичини [1] та М. Рильського [4]. Відтак метою пропонованого дослідження є порівняльний аналіз цих словників, зокрема, виявлення особливостей реєстрів одиниць індивідуально-авторської лексичної номінації та лексикографічної інтерпретації останніх.

Словник АЛН П. Тичини нараховує 637 неологізмів (окремі з них засвідчені в рукописних поетичних і прозових творах поета) з фіксацією контекстів, у яких вони вживаються, та з вказівкою відповідних джерел. До загального реєстру новотворів введено інновації, засвідчені не лише в оригінальних творах П. Тичини, а й у його поетичних перекладах. Відповідно укладач успішно розв'язав одне з найголовніших завдань цього лексикографічного джерела – якнайповніше представити неологічну лексику письменника. Цей самий підхід до укладання реєстру АЛН Г. М. Колесник реалізував згодом і в словнику новотворів М. Рильського „Нове життя нового прагне слова” (К., 1973) [4], матеріалом якого слугували понад 200 АЛН.

Словники новотворів П. Тичини та М. Рильського характеризуються деякими спільними ознаками:

У процесі відбору фактичного матеріалу та формування на його основі реєстрів неологічної лексики укладач, як зауважувалося, взяв до уваги АЛН, засвідчені в поетичних перекладах творів представників світової літератури. Для порівняння зіставимо реєстри новотворів обох поетів, засвідчених у перекладних текстах. У таблиці 1 представлено перелік зарубіжних поетів, чії тексти перекладалися, й власне новотвори П. Тичини й М. Рильського.

Таблиця 1.

Порівняльний аналіз кількісного складу новотворів, засвідчених у перекладах поетичних текстів представників світової літератури (за матеріалами словників АЛН П. Тичини й М. Рильського)

№	Автори	Новотвори П. Тичини	Новотвори М. Рильського
1	Акопян А.	<i>градний (струм)</i>	–
2	Асєєв М.	<i>юнитися</i>	–
3	Бестужев О.	<i>воля-сонечко</i>	–
4	Богушевич Ф.	<i>легкокрилик, підситний (млинчик)</i>	–
5	Борян А.	<i>бій-ураган</i>	–
6	Ботев Х.	<i>хрестосрібен (пін)</i>	–
7	Бровка П.	<i>зірка-яска, шлях-путина</i>	–
8	Вазов І.	<i>бризь, тихоокий (місяченько)</i>	–
9	Венцлов А.	<i>зеленочолі (каштани)</i>	–
10	Вольгер М. Ф.	–	<i>новоприбулець</i>
11	Врхліцький Я.	–	<i>наокружся</i>
12	Гафурі М.	<i>зчеркнути</i>	–
13	Горький М.	<i>надземно, стріли-блиски</i>	–
14	Гофштейн Д.	<i>верховіти, журбіт, кло-ніти, міжвітно, оченьки-ворітєчка, пуп'яніти, хутір-улежок</i>	–
15	Гришашвілі Й.	<i>багрянководний (день), безза-конець, суботність, червоно</i>	–
16	Гурамшвілі Д.	<i>зласкавіти, зливно, тьма-холодина, чорнобрів'я</i>	–
17	Донелайтіс К.	<i>гордопишний (король)</i>	–
18	Емін Г.	<i>вітровіння, клін, кудлорне (волосся), мокроросий (одяг), нагорблений (робітник), огнепочин, темновид, тру-дотворящий (огнепочин)</i>	–
19	Квітко Л.	<i>збреніти</i>	–
20	Колас Я.	<i>квітне (небо), сріблодзвонний (струмок)</i>	–

21	Купала Я.	<i>дзюбка, лозно-очеретно, наметно, одчервонітисся, танко, тиша-одцвітання</i>	–
22	Лермонтов М.	<i>маревен, одсончин (золочин), поринастий</i>	–
23	Маршак С.	<i>буровина</i>	–
24	Милев Г.	<i>неперехожна (безодня)</i>	–
25	Мішкевич А.	–	<i>боронець, праосінь, приходень, секундувати, фаворитний (песик)</i>
26	Некрасов М.	<i>небесність</i>	–
27	Панченко П.	<i>найпростісінський</i>	–
28	Петников	<i>лакитно сяйний (газ), про-сиво</i>	–
29	Пушкін О.	<i>багат-негол, впривол, колив'яно, нетал, пахливий (мускус), промісячений (рев), соломокрилий (шурх), тал,</i>	<i>безлюд, божеволити, вільноплинний (роман), доброгопучливий (роман), запозичливий (Княжнін), коліноклонна (столиця), ко-лонострійний (полк), навакчас, неоцінне (все), оддзвін, одномо-ніть, охмарнілий (Петроград), погрозний (містоць), погрозно, приватниця, прослух</i>

30	Рилєєв О.	<i>незвідна (країна), огневіти</i>	–
31	Сеспель М.	<i>зелен-чорний [субстант. прикм. – Г. В.]</i>	–
32	Смирненський Х.	<i>вогневіста (ніч)</i>	–
33	Суриков І.	<i>хмарка-легкокрилка</i>	–
34	Табідзе Г.	<i>зливно, тисячолунно</i>	–
35	Танк М.	<i>заколиска</i>	–
36	Тувім Ю.	–	<i>білокипучий (сніг), сонценосна (блакить), залиститись, столум'янитися</i>
37	Тукай Г.	<i>анічичиркнути</i>	–
38	Туманян О.	<i>вихровик, всніжувати, втьми-ти, дзвінко-дужий (голо-сок), зелено-стигли (гори), кам'янобока (ущелина), лірний, неприкаяти, образ-непорух, одстрімчай, окружай, поточки-дзюркоточки, снулий</i>	–
39	Ушаков М.	<i>блискучозбройний (воїн), музико-зливне (розстрелення), почубчено, прозорити, розстрелення, тайноказання, трубно-порожній (брук)</i>	–
40	Цачев	<i>срібноплин</i>	–
41	Цертелев	<i>глибитися, лонно, тонь</i>	–
42	Чавчавадзе І.	<i>ластя</i>	–
43	Чаренц Є.	<i>заплітна, цвіть</i>	–
44	Шварцман О.	<i>блакитнолісся, взоритись, вітрохитку, далекосизна (просторінь), жагуче-спрагло, зелен-клей, небно, прочервоння, студний (мур), теплячодогбряча (хмара)</i>	–
45	Переклад з чеської	<i>первоцвіття</i>	–

46	Переклад з польської	<i>великошумні (міста)</i>	–
47	Переклад з „Давида Со-сунського”	<i>прудкобіжки</i>	–
	Всього	113 новотворів (42 авторів)	27 новотворів (5 авторів)

В аналізованих словниках кількість новотворів П. Тичини й М. Рильського різко відрізняється, що зумовлено певними причинами: 1) загальний склад реєстрів словників АЛН цих поетів суттєво відмінний: у словнику П. Тичини описано близько 640 новотворів, у словнику М. Рильського – близько 220. Відповідно кількість новотворів, засвідчених у перекладних текстах М. Рильського, теж представлена в меншості; 2) увагу М. Рильського привертало твори небагатьох зарубіжних поетів – передусім А. Міцкевича, Ю. Тувіма, М. Ф. Вольтера, Я. Врхліцького, О. Пушкіна, – тоді як у поле зору П. Тичини-перекладача потрапили поетичні тексти 42 авторів. Отже, введення до реєстрів словників новотворів, що функціонують у перекладних текстах, забезпечує загалом об’єктивне представлення неологічної лексики в поетичних лексиконах П. Тичини й М. Рильського (хоча й далеко не в повному обсязі).

У словникових статтях обох словників відсутні граматичні та стилістичні ремарки; стаття містить новотвір і контекст – ілюстрацію, а також вказівку на першоджерело, в якому засвідчено новотвір (елемент паспортизації).

Укладач не ставив за мету хронологічний аспект дослідження оказіональної номінації в творах П. Тичини й М. Рильського: у словниках відсутня фіксація дати появи новотвору.

У заголовних (реєстрових) словах відсутні наголоси; проставляються вони лише в тих випадках, коли неправильне наголошування словоформи (представленої в ілюстративному матеріалі) може призвести до зміни значення слова / словоформи чи до порушення ритміки строфи. Утім, є й поодинокі винятки: напр., реєстрове слово *перекóти* фіксується з наголосом [2, с. 138]. Тобто, як бачимо, уніфікація представлення реєстрових слів у словниках (зокрема, в словнику П.Тичини) деякою мірою порушена.

До реєстру словників увійшли АЛН різних частиномовних кла-

сів, при цьому вигуки, займенники, числівники в реєстрах ново-творів обох поетів не представлені, що є характерним для авторської номінації в поезії ХХ ст.

До реєстрів обох словників включені т. зв. потенційні слова на зразок *винограддя*, що не фіксувалися в тогочасних загально-мовних словниках, однак згодом увійшли до складу української літературної мови. До таких одиниць, що втратили статус неологічних, належать засвідчені у словнику новотворів П. Тичини номінації *незагасний*, *юнка*, а також засвідчені у словнику новотворів М. Рильського АЛН *погрозний*, *орожевлювати*, *розкрилений*, *розкрилювати*, *розкрилюватися*, *розкриляти*, *розхмарений*. Таким чином, аналіз реєстрів словників дає цінний матеріал для виявлення тих лексичних одиниць, що впродовж певного періоду свого функціонування кваліфікувалися як індивідуально-авторські, а згодом втратили статус нелогічності й поповнили склад лексичного фонду літературної мови.

У словнику новотворів П. Тичини, як зауважує укладач, „*вибірково* [виділено нами. – Г. В.] подаються також найбільш виразні прикладкові й тавтологічні сполуки типу: *вітер-перегоніць*, *весна-провесна*, *гора-висота*, *гарячий-гарячіший*, *блиском-громом* тощо, оскільки їх можна розглядати, подібно до складних слів, як самостійні цілісні лексеми“ [3, с. 196]. Номінації такого самого типу засвідчені й у словнику новотворів М. Рильського: *вогненосець-Прометей*, *гасло-голос*, *працелюб-деревкоюю*.

Знаходимо у реєстрі словників, окрім АЛН, і фольклоризми, напр.: *зелен-май*, *зелен-сад* [2, с. 117], *світ-весна* [4, с. 253]. Такі номінації, звісно, не належать до власне неологічної лексики.

У реєстрі словника новотворів М. Рильського представлено авторські варіанти неолексем, як-от: *зоревінчаний* – *зореувінчаний*, *незцінний* – *неоцінний*, *нерозмежений* – *нерозмежний*. Поява таких корелятивних пар інновацій пояснюється передусім причинами версифікаційного характеру.

Авторські варіанти узуальних слів наявні й у поетичному лексиконі П. Тичини, напр.: *беззаконіць* – *беззаконник*, *блакитнявий* – *блакитнястий*, *взеленений* – *узеленений*, *вщебетати* – *ущебетати*.

Деякі АЛН поети вживали неодноразово. Так, П. Тичина, ту

саму інновацію кілька разів використовував у контексті одного твору (наприклад, *свіжо-тьмяно-юний* [2, с. 149]). Утім, часто АЛН уживаються в різних текстах: *вкрючитись, вперехитку, гнівобровий, дзвінкоблакитний, квітний* та ін. Найчастотнішими щодо вживання виявилися інновації: *юнка* – вживалось автором 6 разів, *чёрвоно, цвітть, бризь* – по 5 разів, *підгінчий* – 4, *гон, додолі, верховіти, зчеркнути* – по 3 рази.

М. Рильський також прагнув перевірити „життєздатність” новоствореного слова. У зв’язку з цим спостерігається така частотність уживання новотворів: а) 20 АЛН уживається двічі: *білоодежний, буйнокрилий, громокрилий, другування, духотворений, золотолитий, наокружний, нерозмежний, окучерявлений, одноманіть, орожевлювати, прозороводий, п’ятипромінний, розкрилений, розкрилювати, розкрилюватися, розкриляти, срібносльозий, хижоокій, широколетий* (підкреслені АЛН зафіксовані в СУМі [5]); б) тричі вживаються номінації *погрозний, стобратний, ясноводий*. Наведені факти свідчать про порушення характерного для оказіональних слів принципу функціональної одноразовості, що, на наш погляд, є одним із чинників, які певною мірою стимулюють узуалізацію новотворів – втрату ними ознак оказіональної одиниці й набуття статусу одиниці лексичного складу мови.

Отже, аналізовані словники характеризуються однаковими принципами лексикографічного опису АЛН. Утім, ці джерела мають і деякі відмінні ознаки. Передусім привертає увагу різний кількісний склад лексикографованого матеріалу. Пояснюється це тим, що до реєстру словника М. Рильського були внесені новотвори, зафіксовані в опублікованих поетичних творах, тоді як у процесі укладання словника новотворів П. Тичини бралися до уваги, окрім опублікованих поезій, ще й прозові тексти, в тім числі й рукописні.

Після виходу останнього академічного видання творів П. Тичини (К.: Наукова думка, 1983 – 1986 рр.) перед лексикографами відкривається перспектива створення словника, в якому з урахуванням теоретичних і практичних надбань світової авторської лексикографії в повному обсязі буде описано лексичне багатство творчості поета, зокрема, – на науковій основі буде представлено корпус його індивідуально-авторських інновацій.

Показовим є те, що словникові статті аналізованих лексикографічних праць ілюструють характерні для обох авторів факти ідіостилю:

1) за даними словника новотворів П. Тичини можна зробити висновки, що поет загалом вдало експериментував у галузі творення оригінальних складених номінацій шляхом редуплікації основ: *щедро-щедротно, глибинно-глибоченний, гарячий-гарячіший, тум-туман, дим-димок, тіль-тіль, тьми-тем*. Крім того, П. Тичина створював оказіональні префіксальні дієслова за аналогією до узуальних (напр.: *закружляти* (узуальне) – *розкружляти*¹), заповнюючи таким чином наявну лексичну нішу в словниковому складі мови;

2) у словнику АЛН П. Тичини, окрім власне індивідуально-авторських інновацій, подаються авторські варіанти узуальних лексем, як-от: *беззаконець – беззаконник, блакитнявий – блакитнястий* [2, с. 96, 134];

3) окремі АЛН М. Рильського ілюструють явище інтертекстуальних зв'язків з поетичними творами інших авторів. Відомо, що поет у 20–30-і роки разом із М. Зеровим, Юрієм Кленом, П. Филиповичем та М. Драй-Хмарою належав до літературного угруповання київських неокласиків. Не випадковим, очевидно, є той факт, що зафіксований у словнику новотворів М. Рильського оказіональний іменник *праосінь* (засвідчений у перекладі поезії А. Міцкевича [4, с. 247]), зустрічається й у поетичних лексиконах інших неокласиків – М. Зерова та Юрія Клена, пор.: *Я знаю в праосені пору / Таку коротку і ясну* (ЮК: 397); *Як ніжна праосінь ти йдеш моїми снами...* (МЗ 2: 80 #~1922) [1, с.360]. У таких випадках закономірно постає проблема встановлення авторства (точніше – „першоавторства”) новотвору, яка потребує спеціального дослідження із залученням, зокрема, фактів з історії літератури.

4) як засвідчують матеріали аналізованого словника, особливо активно М. Рильський експериментував із певними кореневими морфемами й основами композитів та юкстапозитів у процесі створення оказіональних номінацій. Так, частотними виявилися такі твірні основи (див. таблицю 2, у якій твірні (основи) розміщено за спаданням індексу частотності, при цьому до таблиці внесено лише деякі новотвори з індексом частотності 3).

¹ У реєстрі словника новотворів відсутнє.

Таблиця 2.
Частотність твірних основ (кореневих морфем), засвідчених
у новотворах М. Рильського

№	Твірна основа / корінь	Новотвори	Частотність
1	Крил- / роз-крил-	<i>біло-крилатий, буйнокрилий, весело-крилий, громокрилий, мільйонокрилий, променистокрилий, райдужнокрилий, розкрилений, розкрилити, розкрилювати, розкрилюватися, розкрилятися, сніжно-крилий</i>	19
2	Ясн-	ясноводий, ясноводь, ясногосий, ясномудрий, яносилий, янострунний, ясотканий, ясноцвіти, ясношумний	11
3	Вод-	водопластво, водорослина, блакитноводий, прозороводий, свіжоводий, ясноводий, ясноводь	10
4	Біл(о)-	білокипучий, біло-крилатий, білодежний, білохатній, зворушливо-білий, невинно-білий, нетлінно-білий	8
5	Ст(о)-	стобратній, стогромовий, стоколосся, стосотплемінний	6
6	Радісно- / радість	всерадісний, радісно-крилатий, радісно-печальний, радісно-рожевий, радісно-рухливий; радість-журба	6
7	Ок-	жорстококий, багатокий, сніжноокий, хижокий	5
8	Рожев(л)-	орожевлений, орожевлувати, радісно-рожевий, рожевоперстий	5
9	Злот- / золот-	Злотолитий, злотостеблій, злотолиций, золотінь	5
10	Гром(о)-	громовозвукій, громокипучий, громокрилий	4
11	Хмар-	розхмарений, хмари-білотканки, неохмарений, охмарнілий	4
12	Сніж-	сніжно-здиблений, сніжно-крилий, сніжно-окий, сніжно-синій	4
13	Срібн-	срібномісячний, срібносльозий	3
14	Широк-	широкозорий, широколетий	3
15	Голос-	гасло-голос, голосно-німий, пишноголосний	3

Найчастотнішими в поетичному лексиконі М. Рильського виявились представлені в АЛН кореневі морфеми (основи) *крил-* / *розкрил-*, *яси-*, *вод-*, *біл(о)-*, *ст(о)-*, *радісно-* / *радість*, *рожев(л)-*, *злот-* / *золот-*, *ок-*, *гром(о)-*, *хмар-*, *сніж-* та ін. Такий розподіл частотності словотвірних формантів відповідної семантики (кольористичної, фонаційної, локальної, емотивної, антропоморфної тощо) не випадковий. Отримані в процесі статистичного аналізу результати в подальшому уможливають визначення кола тих фрагментів об'єктивної дійсності, які були особливо актуальними для поета, характеризували специфіку його світобачення і світовідчуття, відігравали визначальну роль у створенні власної мовно-поетичної картини світу.

Матеріали словника новотворів П. Тичини також дають підстави для виявлення в процесі частотного аналізу найуживаніших автором корневих морфем (при цьому враховується й частотність уживання поетом того самого АЛН). Результати аналізу представлені в таблиці 3 (новотвори розташовано за спаданням частотності).

Таблиця 3.
Частотність окремих твірних основ (корневих морфем),
засвідчених у новотворах П. Тичини

№	Твірна основа (коренева морфема)	Частотність
1	<i>Зелен-</i>	14
2	<i>Золот-/злот-, сонц-/сон(ечк)-</i>	по 11
3	<i>Квіт-/цвіт-, крил(л)-</i>	по 9
4	<i>Вогн-/огн-, дзвін(к)/дзвон-, червон-, яси(о)-</i>	по 8
5	<i>Повн-, прозор, чорн-</i>	по 7
6	<i>Хмар-</i>	6
7	<i>Блиск-, весн-, вітер-, вод-, колос-, ст(о), тьм-/тем(н)-</i>	по 5
8	<i>дуг(ж)-, звір-, легк-, ніж(н)-, сон-/сн-, тепл-, чуд(о)-</i>	по 4
9	<i>Бистр-, жер-, житт-, звір-, земл-, ласк-, неб(ес)-, труд-</i>	по 3

Так, у поетичному лексиконі П. Тичини засвідчено найбільше АЛН з корневими морфемами *зелен-*, *золот-/злот-, сонц-/сон(ечк)-*, *квіт-/цвіт-, крил(л)-*, *вогн-/огн-, дзвін(к)/дзвон-, червон-, прозор-*,

повн-, чорн-, ясн-. Особлива увага поета до цих морфем частково пояснюється ідейно-естетичними засадами літературної творчості П. Тичини, зокрема, прагненням опоезитувати сучасний поетові спосіб суспільного життя („*Щоб мати волю вогневицьку – вдивляйся поглядом своїм у Партію ти більшовицьку...*”); романтику революції („*Не гніти, проклятий! Правда встане вогневида!*”); „*Прапор мій – це ж повнокрів'я – чёрвоно розцвівся*”); непримиренне ставлення до визискувачів („*Скільки тих було імперій, скільки царств і ненажерій, що гнітили простий люд!*”); ненависть до поневолювачів рідного краю, трепетну любов до природи та ін.

Результати частотного аналізу, здійсненого за матеріалами словників новотворів П. Тичини й М. Рильського, уможливають проведення подальших поглиблених досліджень, спрямованих на з'ясування головних мотивів оказіональної номінації у творчості поетів, виявлення специфіки оказіональної номінації кожного автора тощо.

Аналіз матеріалів зазначених словників дає також конкретні факти для виявлення й деяких недоліків цих лексикографічних джерел, а саме:

До загального реєстру словника новотворів М. Рильського не внесено таких інновацій (незважаючи на те, що вони представлені в ілюстраціях до інших новотворів): *дивовижно-сміло* (фіксується в ілюстрації на с. 240), *безсмертити* (зафіксовано на с. 258), *чорно-кривавий* (на с. 257), *злотолиций* (на с. 254), *многотрудний* (на с. 248), *свобода-дівчина* (на с. 253).

До реєстру словника новотворів П. Тичини не внесені АЛН *беззаконець* (в ілюстрації до новотвору *багряноводний* на с. 96 зазначений АЛН фігурує в контексті); *сонцесяйний* (АЛН наявний в ілюстрації до новотворів *взеленений, узеленений* [2, с. 101]); крім того, окремими реєстровими словами не представлені АЛН *блакитнясте* (*струміння*), *безтрепетний* (*маяк*), *вицасливити*, *золочин*, *мріння*, *мрінне* (*вітрило*), *цвірчіння*, *розкружляти*, *розстрелення* та ін. (незважаючи на те, що ці АЛН включені в контексти ілюстрацій до інших новотворів).

В обох словниках деякі заголовні слова подаються не в традиційно виділюваній початковій формі, напр.: *береги-панчохи*, *загоїни*, *заокеанці*, *поточки-дзюркоточки*, *стріли-блиски* [2, с. 97, 98,

114, 115, 142, 153]; *хмари-білотканки* [4, с. 257]; введення таких словоформ вимагає відповідних лінгвістичних коментарів.

Невиправдано великим є контекстуальне оточення деяких АЛН, для з'ясування значення яких достатнім був би й мінімальний контекст: *многоокий, мудровивчений* та ін. [4]; *вогнесилий, дзюрчати-сплакувати* та ін. [2].

У багатьох працях довідкового характеру, як зауважують фахівці, типовим лексикографічним недоліком є неекономне використання словникового простору. У зв'язку з цим в аналізованих словниках недоцільним є дублювання ілюстративного матеріалу у випадках, коли в тому самому контексті наявні два новотвори (див., напр., статті *мандрівно* і *радісно-рожевий* [4, с. 239, 249]). Зазначений недолік наявний і в словнику новотворів П. Тичини: так, по 4 рази повторюються ті самі контексти (див., напр., ілюстративний матеріал до інновацій *почубчено, прозорити, музико-зливний*;) по 2 рази повторюються контексти до інновацій *лозно-очеретно, наметно* та ін.

В окремих випадках паспортизація ілюстративного матеріалу здійснюється не за збіркою поезій (як це виконано щодо переважної більшості АЛН), а за періодичним виданням (див.: *взеленений, узеленений* [2, с. 101]).

У деяких випадках наявні технічні недоліки, зокрема, відсутність графічного виділення новотвору (курсивом) в цитованому контексті – див. статті *невинно-білий, яснострунний* та ін. [4, с. 242, 259].

До реєстру новотворів доцільно було б включити множинні форми онімів на зразок *герінги, геббельси*, ужиті в ілюстративному матеріалі до інновації *увоювати* [2, с. 160].

Незважаючи на перераховані недоліки, лексикографічні дослідження Г. М. Колесника засвідчили, що на початку 70-х років ХХ ст. в українській письменницькій (авторській) лексикографії з'явився особливий різновид словників мови письменника – словник індивідуально-авторських новотворів. Аналізовані джерела продемонстрували перспективність розвитку індивідуально-авторської неографії як окремого напрямку українського словникарства.

Література

1. Вокальчук Г. М. Короткий словник авторських неологізмів в українській поезії ХХ століття // Авторський неологізм в українській поезії ХХ століття (лексикографічний аспект) / За ред. А. П. Грищенка: Монографія. – Рівне, 2004. – С. 94 – 524.
2. „З’являються нові слова у мові” / Упор. Г. М. Колесник // Тичина П. Квітни, мово наша рідна! – К., 1971. – С. 95 – 171 [Словник авторських неологізмів П. Тичини. – Г. В.]
3. Колесник Г. М. “З’являються нові слова у мові” // Тичина П. Квітни, мово наша рідна! – К., 1971. – С. 196 – 200.
4. „Нове життя нового прагне слова” // Рильський М. Як парость виноградної лози / Упор. Г. М. Колесник Відп. ред. І. К. Білодід. – К.: Наук. думка, 1973. – С. 227 – 260 [Словник авторських неологізмів М. Рильського. – Г. В.].
5. Словник української мови: У 11 т. – К.: Наукова думка, 1973 – 1982.